

«кооперативний» федералізм. Цілями європейської регіональної політики є: посилення як економічної, так і соціальної інтеграції; подолання диспропорцій між різними територіями; ліквідація ознак відсталості регіонів.

Останніми роками активно розвивається новий напрям – інноваційна регіональна політика, спрямована на підвищення конкурентоспроможності економіки країни шляхом активізації інноваційних процесів у галузях, сконцентрованих в окремих регіонах [1]. Отже, світова практика останніх десятиріч свідчить, що оновлення інструментарію управління регіонами і форм реалізації регіональної економічної політики в умовах глобалізації та багаторівневої інтеграції має спиратися на принципово нові, гнучкі та злагоджені форми взаємодії, ініціативно трансформуючи слабкі місця в можливості, свідомо мобілізуючи власний потенціал регіону до розвитку, нейтралізуючи конфлікти інтересів спільною конструктивною взаємодією, спрямовано формуючи систему регіональних інститутів залучення інвестицій і поширення інновацій [2, с. 17].

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що незважаючи на суттєві відмінності щодо формування й реалізації регіональної економічної політики у країнах світу у кожній із них чітко простежується тенденція до зростання ролі і значення регіонів у соціально-економічному розвитку. Зарубіжний досвід свідчить, що регіональна економічна політика вимагає довгострокового стратегічного бачення цілей. Програми регіонального розвитку характеризуються поєднанням як галузевих, так і територіальних підходів.

Література:

1. Світовий досвід формування та реалізації державної регіональної політики. URL: <http://ved.odessa.gov.ua/transkordonne-spivrobotnitstvo/stati-transgranichnoe-sotrudnichestvo/svtovij-dosvd-formuvannya-ta-realzac-erzhavno-regonalno-poltiki>

2. Дунаєв І. В. Механізми модернізації регіональної економічної політики в Україні в умовах інтеграційних процесів : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. В. Дунаєв. – Харківський регіон. ін-т держ. упр. Харків, 2018. – 440 с.

ВАЛЮТНЕ КУРСОУТВОРЕННЯ І ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ІНКЛЮЗИВНОСТІ УКРАЇНИ

І. А. ОСТРОВСЬКИЙ, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

С. О. ГОЛОВІНА, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Однією з найбільших складних в економіці України є ситуація на ринку іноземних інвестицій. Їх дефіцит є безумовною ознакою слабкої інвестиційної привабливості та інклюзивності. Позики МВФ і зростаючі перекази тимчасово

згладжують накопичені проблеми платіжного балансу. Вибухова динаміка ринку облігацій державної зовнішньої позики (ОДЗП) дозволила залучити короткострокові інвалютні кошти та суттєво вплинула на валютні курси, насамперед, на курс долара США і гривні. Проте виплати за облігаціями наприкінці поточного року провокують нові хвилі емісії та очікування щодо перепадів курсу.

Треба нагадати деякі теоретичні положення, щоб узгодити варіанти валютного курсоутворення з наслідками для попиту і пропозиції інвестиційних ресурсів, зв'язати з перспективами залучення іноземних капіталів деякі майбутні інституційно зовнішньоекономічні зміни. Усі вказані аспекти не мають однозначних коментарів, але для практики стимулювання іноземних інвестицій необхідно вимірювати ризики та приходити до найбільш аргументованої позиції.

Розглянемо стратегії вибору спрямованості курсу гривні щодо стимулювання участі іноземних капіталів у нашій економіці.

Спочатку приведемо аргументи щодо стимулювання підвищення курсу національної валюти.

1. Підвищення привабливості іноземного інвестування, тобто нерезидент очікує більшу прибутковість у традиційно твердих валютах, насамперед в американських доларах. Крім того, зростає інвалютна вартість активів суб'єктів підприємництва, що збільшує шанси на позики.

2. Здешевлення обслуговування зовнішнього боргу, який складається насамперед у доларах США.

3. Здешевлення критичного імпорту, що особливо важливо для імпортозалежних галузей.

4. Здешевлення імпорту машин і обладнання як передумови подолання прірви технологічної відсталості від розвинутих країн і кроків до відродження фундаментальної науки, тільки завдяки якій перестане бути жартом стратегія інноваційного розвитку української економіки.

Зміцнення гривні може стати передумовою дефляційних тенденцій, що особливо актуально для тих, хто побоїться традиційних для України інфляційних ризиків.

Але достатньо аргументовані позиції тих, хто стимулює дискусії щодо підтримки зниження курсу гривні.

1. Збільшення виторгу резидентів у гривневому еквіваленті від експорту, тому очевидні інтереси експортерів.

2. Стимулювання процесу імпортозаміщення, коли споживачі віддають перевагу більш дешевій вітчизняній продукції з подальшим зростанням пропозиції національних товарів.

3. Підвищення конкурентоспроможності виробників за рахунок зменшення витрат на відносно більш дешеві національні компоненти порівняльно з витратами іноземних конкурентів, що дозволяє уникнути звинувачень у демпінгу.

4. Провокування деякої інфляції компенсується поживленням виробничої та збутової діяльності.

Проблема вибору курсових орієнтирів має значний часовий аспект. Світова практика підкреслює за інших рівних умов короткостроковий ефект послідовного знецінення валюти та довгострокову користь від стимулювання зміцнення національної грошової одиниці. Але наслідки тимчасових чи довготривалих дій фінансово-кредитних державних установ суттєво залежні від паралельних інституційних перетворень.

Наприклад, пільговий режим для експортерів з одночасною девальваційною політикою провокує необґрунтовані переваги однієї галузі перед іншими, що підкреслено у теоремі Рибчинського з його класичним прикладом щодо голландської хвороби деіндустріалізації. Проте неконкурентоспроможність іншої вітчизняної продукції в умовах зовнішньої заборгованості змушує одержувати нові кредити, робити поступки при реструктуризації боргу або стимулювати реально існуючих експортерів.

Слід вказати на деякі суперечності, які чекають українську економіку в умовах зміцнення національної грошової одиниці.

Приплив іноземних інвестицій породжує так званий ефект витиснення, коли не витримують конкуренції вітчизняні інвестори з меншими можливостями вкладень. Особливо витиснення вітчизняних учасників може виявитися при приватизації об'єктів, найбільш привабливих з точки зору потенційної прибутковості. Відкриття ринку землі, поширення концесії та оперативного управління державними активами, наприклад, морськими портами та Укрзалізницею, навіть за конкурсними умовами ставлять резидентів і нерезидентів у нерівні стартові фінансові умови. Тому інституційною мірою має бути гарантування участі резидентів у всіх приватизаційних конкурсах.

Без режиму стимулів і пільг практично неможливо зацікавити потенційних інвесторів робити вкладення. Тому треба акцентувати увагу чиновників міжнародної організації, які наполягають на скасуванні особливих режимів інвестування, на необхідність дозволу тимчасового бюджетного, організаційного і дипломатичного стимулювання інвестицій, зокрема іноземних.